

Література: маркери успіху

Мізерне все, з чим ми воюєм,
велике ж завше боре нас.
What we triumph over is the Small,
and the success itself makes us petty.

Małe jest, co pokonamy,
małymi czyni zwycięstwo.

Як бачимо, «успіх» у словниковому сенсі цього поняття збережено лише в англійському перекладі Е. Сноу, тоді як В. Стус та А. Лем інтерпретують цей майже побутовий феномен екзистенційно.

Отже, щоб постать поета увійшла в світовий контекст без оманливого абрису й суттєвих пошкоджень, необхідні, як мінімум, дві умови: по-перше, об'єктивно, спираючись на ґрунтовний аналіз його цілісного творчого доробку, визначити так звані програмні тексти; по-друге, забезпечити гарантовану якість саме перекладів, а не інтерпретацій.

Олена Бондарева

**Світова драма українською –
репертуарний виклик для театрів
і новий контекст для української драматургії
(кейс «Колекція театральна»
Видавництва Анетти Антоненко)**

Постколоніальні культурні практики потребують найширших контекстів, у тому числі глобалізованих. Тож для сучасних українських драматургії і театру важлива орієнтація у тенденціях та трендах світового драматургічного процесу, що вимагає наявності текстів світової драматургії, не просто перекладених українською, а ретрансльованих сучасними українськими перекладачами, які послуговуються сучасною літературною українською мовою, орієнтуються у сучасній соціокультурній ситуації та виступають її активними

співтворцями. Це принципово для розширення уявлення українських читачів / глядачів / театрів про світовий драматургічний процес і тенденції, які його формують у тій чи іншій культурі, а також для компаративних досліджень ідентичності у світовому драматургічному контексті ХХ–ХХІ століть.

До 2015 року жодне українське видавництво не наважилося системно друкувати перекладену світову драматургію. Почин дало за Видавництво Анетти Антоненко, яке вийшло на книжковий ринок з регулярною відкритою серією «Колекція театральна» і розвиває цей проєкт далі, навіть в умовах війни.

Спочатку серія стартувала як антологія з окремих книжок – перекладених текстів сучасної світової драми. 2020 р. колекція приростає грантовим проєктом від кластеру «Художній переклад» у рамках програми Європейського Союзу «Креативна Європа», спрямованої на підтримку культурного, креативного, аудіовізуального секторів. Розпочинається друк 10 драматургічних книжок, об'єднаних у проєкт «#особливі прикмети» (повна назва: «Особливі прикмети: 10 бесід про ідентичність»). Проєктом передбачено переклад, підготовку до друку, друк та промоцію високоякісних п'єс 10-ти європейських авторів. Цим проєктом видавництво мало намір охопити якнайширшу читацьку та глядацьку аудиторію з особливими акцентами на молодь. 2021 р. році цю локальну серію було завершено, і видавництво продовжує основну серію «Колекція театральна» і паралельно розпочинає новий внутрисерійний проєкт «Книжка зі сцени».

Є сенс говорити про лаконічне дизайнерське та концептуальне брендування драматургічної антології «Колекція театральна», еволюцію та гнучкість бренду і водночас роботу над його серійністю, відкритістю, впізнаваністю як про своєрідну формулу успіху.

2015 року в антологійних презентаціях драматургії в Україні розпочинається етап колекцій. Це важливо з огляду

Література: маркери успіху

на те, що творці українських драматургічних колекцій від Національного центру театрального мистецтва імені Леся Курбаса і «Колекції театральної» від Видавництва Анетти Антоненко – це ніяк не пов'язані між собою митці, менеджери та видавництва. Проте в обох ситуаціях оформлюється й реалізовується концепт драматургічної колекції. Очевидно, що у постмайданній Україні настає час для предметніших розмов про цілісність національних та світових культурних процесів, про ідентичність / ідентичності і роль культури в цілому і драматургії зокрема в осмисленні та формуванні цього смислового поля.

«Колекція театральна» впевнено заявляє про нових дійових осіб презентації сучасної драматургії: поряд із драматургом такими стають видавець, перекладач, культурні інституції, театр.

Видавництво прискіпливо веде внутрішню проєктну соціологію, що є дуже важливим фактором успіху на книжковому ринку, а також розсилкою сповіщає театри про видані нові переклади драматургічних творів. Окрім того, моніторить, які саме тексти з-поміж виданих ставить і просуває сучасний український театр.

На прикладі кількох років становлення та просування відкритої видавничої серії-антології «Колекція театральна» бачимо, як вдалий нішевий видавничий проєкт стає іміджевим і дедалі потужнішим, як заручається підтримкою культурних інституцій, обростаючи новими проєктними відгалуженнями та новими серіями в межах колекції, надаючи самій колекції, поряд із такою необхідною матеріальною підтримкою, додатковий потенціал промоції та оптичної культурологічно-рецептивної привабливості. Тобто у сухому залишку зиск від такого проєкту отримують не лише видавництво та проєктна група. Адже його результати виявляються глобальними: перекладачі отримують додаткові стимули – фінансові, інтелектуальні, додаткові промоцію та просування перекладених п'єс; видавництво розгалужує

XVIII Міжнародна літературознавча онлайн-конференція

колекцію та шукає можливості реалізувати свої естетичні амбіції; культурні інституції забезпечують солідне покриття витрат на видання та промоцію якісних книжок; книжки серії потрапляють у різного гатунку літературні та літературно-критичні огляди, виникає додаткова стихійна промоція видань і видавництва; читачі отримують регулярний якісний продукт і формують горизонт очікування, на чому можна будувати нові маркетингові стратегії; театри стають безпосередніми учасниками процесу створення і промотування книжкової продукції, при цьому отримують додаткову промоцію від видавництва.

Dmytro Tchystiak

La réception des traductions de la poésie ukrainienne dans les médias francophones en temps de guerre : succès ou crise ?

Le paradigme post-structurel des études contemporaines en sciences humaines tend à l'élargissement des possibilités d'interprétation dans les recherches transdisciplinaires qui sont liées à l'approche anthropocentrique de la philologie moderne. Le renouvellement des perspectives de la vision linguistique du monde ouvre les frontières du discours médiatique à l'approche intégrative des conceptions médio-linguistiques. L'un des aspects qui n'a pas été suffisamment étudié ni dans la linguistique ukrainienne ni dans les études romanes reste le discours poétique dans les médias francophones contemporains, bien que dans le contexte de l'agression russe en Ukraine ce type de discours ait soudainement pris de l'importance, donc une étude spéciale de cet aspect nous semble importante.

L'agression russe contre l'Ukraine a accéléré les activités de publication de la poésie ukrainienne dans les pays francophones ainsi que la diffusion du discours poétique ukrainien dans les médias. Trois éditions ont été publiées au cours de l'année 2022 : l'anthologie de poésie ukrainienne « Clarinettes solaires » éditée et traduite par nos soins, la publication